

ONDERZOEKSOPZET

Windpark Spui

Onderzoek naar de rol van de provincie bij het participatieproces bij Windpark Spui

Zuid-Holland | januari 2023

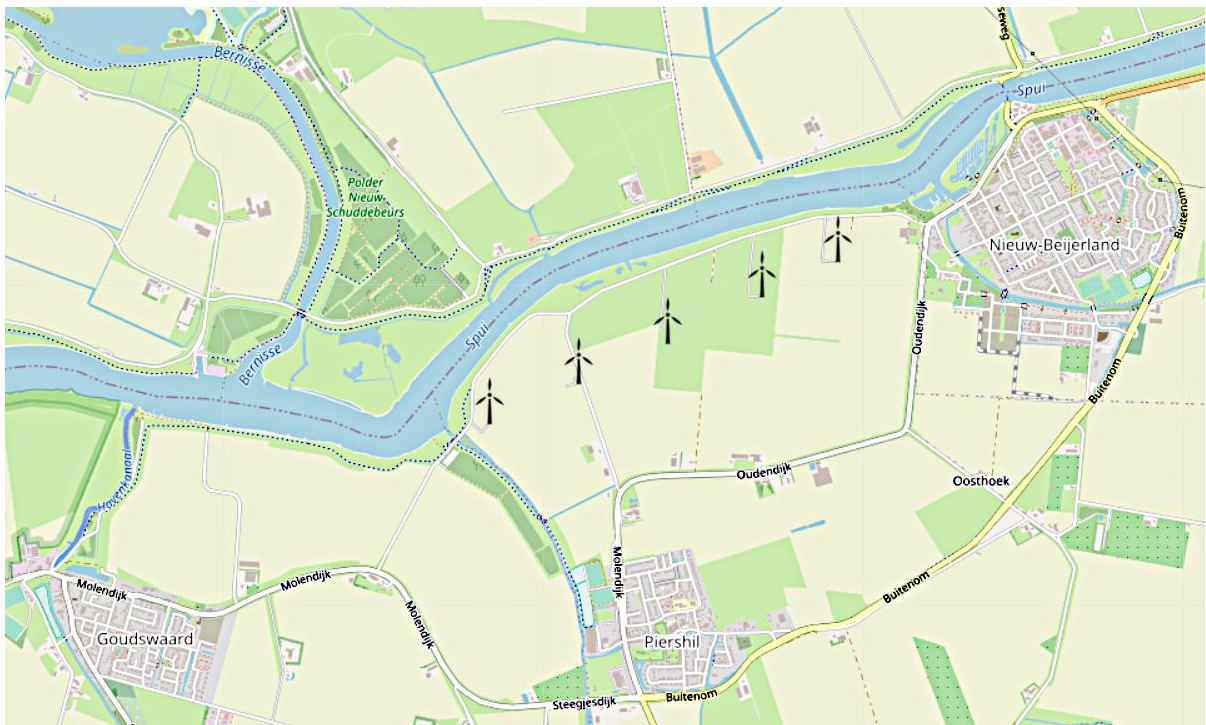
| Inhoudsopgave |

1.	AANLEIDING EN ACHTERGROND	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Achtergrond.....	5
2.	PROBLEEMSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN	6
3.	AFBAKENING.....	7
4.	WERKWIJZE.....	8
5.	BEOORDELINGSKADER.....	9
6.	RAPPORTAGE, PLANNING EN PROCEDURE.....	11
	BIJLAGE A BRIEF COMMISSIE BEREIKBAARHEID EN ECONOMIE	13

1. Aanleiding en achtergrond

1.1 Aanleiding

Windpark Spui is een windpark van vijf windturbines gelegen in de gemeente Hoeksche Waard tussen de woonkernen Nieuw-Beijerland, Piershil en Goudswaard (zie Figuur 1). In 2018 is gestart met de bouw van het windpark en in juni 2019 was het gereed. Sindsdien is het windpark volledig operationeel. De windturbines hebben een tiphoogte¹ van 198 meter en een rotor van drie bladen met een diameter van 127 meter. De windturbines hebben elk een vermogen van 4,2 megawatt (MW), met een totaal van 21 MW. Jaarlijks wekt het windpark ruim 70 miljoen kilowattuur (kWh) op. Daarmee kunnen 24.000 huishoudens van stroom worden voorzien.²

Figuur 1 Locatie Windpark Spui³

De locatie van Windpark Spui was al een aantal jaren als mogelijke windenergielocatie bij de provincie in beeld.⁴ De initiatiefnemer van het windpark, Klein Piershil BV, heeft voor de realisatie van de windmolens verschillende stappen doorlopen. Zo heeft de initiatiefnemer in 2008 bij de toenmalige gemeente Korendijk een verzoek tot aanpassing van het bestemmingsplan ingediend, zodat het windpark gerealiseerd zou kunnen worden. Dit verzoek is toentertijd geweigerd. De gemeente gaf aan eerst alternatieve locaties in de gemeente te willen onderzoeken. In juni 2013 heeft de gemeenteraad opnieuw geweigerd om medewerking te verlenen aan het voornemen voor een windpark aan het Spui. De initiatiefnemer heeft vervolgens in september 2014 een verzoek

¹ Dit is de lengte van de mast plus de lengte van het blad (oftewel het hoogste punt van de windmolen).

² Windpark Spui (2022), www.windparkspui.nl

³ OpenStreetMap (2022), www.openstreetmap.org (bewerking Randstedelijke Rekenkamer)

⁴ Het was als mogelijke windenergielocatie al bij de provincie in beeld in de nota Wervel uit 2003. De locatie is achtereenvolgens opgenomen en vastgelegd in de Nota Wervelender (2011), de Provinciale Structuurvisie (2013), de Visie Ruimte & Mobiliteit en de Verordening Ruimte (2014).

ingediend bij de provincie om het windpark toch mogelijk te maken. Op 10 december 2014 hebben Provinciale Staten (PS) besloten om een provinciaal inpassingsplan (PIP) voor Windpark Spui op te stellen.⁵

Participatietraject

Na het besluit om een PIP op te stellen, is de provincie gestart met een participatietraject. Het doel daarvan was onder andere om de omgeving te informeren en mee te laten denken over de uit te voeren milieueffectenrapportage (m.e.r.). Ook de initiatiefnemer was betrokken bij het participatietraject, omdat de provincie met de initiatiefnemer heeft afgesproken dat deze de omgeving betreft bij de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het windpark. Het participatietraject bestond uit keukentafelgesprekken met omwonenden en klankbordgroepbijeenkomsten met belangenorganisaties, begeleid door een extern ingehuurd procesbegeleider.⁶

Er is een participatieplan opgesteld, waarin is aangegeven welke regelingen de initiatiefnemer aan de omgeving aanbiedt en op welke manieren de omwonenden invloed kunnen uitoefenen op de exploitatie van het windpark. Het participatieplan is toegevoegd aan de anterieure overeenkomst tussen de provincie en initiatiefnemer Klein Piershil BV van 8 maart 2016.⁷ Op 14 september 2016 hebben PS het inpassingsplan Windpark Spui vastgesteld, waarna vergunningen en subsidies konden worden aangevraagd en vervolgens met de bouw van het park kon worden begonnen.⁸ Het participatieplan diende nog verder te worden uitgewerkt.⁹ De gesprekken over het participatieplan zijn in juni 2017 stil komen te liggen. Na 2,5 jaar (eind november 2019) zijn de gesprekken hervat. Toen waren de windturbines inmiddels gebouwd en operationeel.¹⁰

Kritische geluiden omwonenden

Omwonenden keken kritisch aan tegen de komst van de windturbines. Een aantal omwonenden heeft zich verenigd in de Stichting tegen windturbines aan het Spui. Deze stichting vindt dat de turbines te groot zijn en te dicht bij de bebouwde kom staan. De Stichting tegen windturbines aan het Spui heeft niet deelgenomen aan het participatietraject. Daarnaast heeft een aantal omwonenden zich verenigd in de Compensatie Plan Groep (CPG), die zich inzet voor het behoud van woongenot en het verkrijgen van fatsoenlijke compensatie in verband met de ontwikkeling van Windpark Spui. De CPG heeft deelgenomen aan het participatietraject.

Nadat het windpark in 2019 in gebruik is genomen kwamen er veel klachten binnen bij de provincie en de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De klachten betreffen met name geluidsoverlast.¹¹ Klein Piershil BV heeft over het jaar 2020 een geluidemissieonderzoek uitgevoerd,¹² waarna de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid de gegevens heeft gecontroleerd en beoordeeld. De conclusie was dat het windpark in 2020 onder de wettelijk vastgestelde waarde is gebleven.¹³ In mei 2022 is de provincie een omgevingsdialoog gestart. Dit is een overleg tussen de provincie, dorps- en buurtverenigingen van de omliggende dorpskernen (waaronder de CPG), de gemeente Hoeksche Waard, de gemeente Nissewaard en Klein Piershil BV, onder leiding van een onafhankelijk

⁵ Provincie Zuid-Holland (2016), 5-minuten versie voor PS, Vaststelling provinciaal inpassingsplan Windpark Spui en bijbehorende besluiten, 7 juni 2016

⁶ Provincie Zuid-Holland, interview, 11 oktober 2022

⁷ Provincie Zuid-Holland (2016). Anterieure Overeenkomst Windpark Spui in de gemeente Korendijk, 8 maart 2016

⁸ Provincie Zuid-Holland (2016), 5-minuten versie voor PS, Beschikkingen Windpark Spui, 14 september 2016

⁹ Provincie Zuid-Holland, interview, 11 oktober 2022

¹⁰ Provincie Zuid-Holland (2020), Brief van GS aan de CPG (versie voor PS), Reactie op uw brief en inspreekreactie over Windpark Spui, 14 januari 2020

¹¹ Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (2022), www.ozhz.nl

¹² Windturbinegeluid.nl (2021), Windpark Windpark Spui, Emissieterm L_E en L_{den} in 2020, 12 januari 2021

¹³ Provincie Zuid-Holland (2021), GS Brief aan Provinciale Staten, Stand van zaken windpark Spui, 2 februari 2021

procesbegeleider. Het doel van de omgevingsdialog is om te onderzoeken welke mogelijkheden er nog zijn om de geluidsoverlast die de omwonenden ervaren waar mogelijk te beperken.¹⁴

Verzoek PS voor rekenkameronderzoek

Op 19 april 2022 ontving de Randstedelijke Rekenkamer een brief van de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie (BE), waarin de Statencommissie de Rekenkamer verzoekt om onderzoek te doen naar het participatieproces bij Windpark Spui (zie bijlage A). Dit is voor de Randstedelijke Rekenkamer aanleiding geweest om dit onderzoek te starten. Op 14 november 2022 is de Rekenkamer in overleg getreden met een afvaardiging van de Statencommissie BE om de mogelijke onderzoeksrichting te bespreken. Mede op basis van dit overleg is deze onderzoeksopzet opgesteld.

1.2 Achtergrond

Rol provincie bij Windpark Spui

Uit de Elektriciteitswet 1998 volgt dat provincies bevoegd gezag zijn voor de aanleg van een windpark met een capaciteit tussen de 5 en 100 MW opgesteld vermogen.¹⁵ Vaak probeert de provincie deze bevoegdheden over te dragen aan de gemeente. Als dat niet lukt (bijvoorbeeld in het geval een gemeente niet wil meewerken), dan stelt de provincie een PIP op.

Als de provincie bevoegd gezag is, heeft zij de mogelijkheid om via beleid kaders te stellen die richtinggevend zijn aan het participatietraject dat een initiatiefnemer moet volgen. In dit beleid kan beschreven worden welke inspanningen de provincie van de initiatiefnemer verlangt om draagvlak te creëren of te vergroten en welke mogelijkheden de provincie daartoe wenst. De provincie controleert of de initiatiefnemer in gesprek gaat met de omgeving en spreekt de initiatiefnemer aan op zijn inspanningen voor procesparticipatie en financiële participatie. Het gaat hierbij echter om een inspanningsverplichting, niet om een resultaatsverplichting (stimuleren en niet afdwingen). Een overheid kan niet van de initiatiefnemer eisen dat de inspanningen die verricht worden ook daadwerkelijk resulteren in afspraken met omwonenden over de locatie, vormgeving en ontwikkeling van het project.¹⁶

Participatie bij wind op land

In 2013 hebben de provincies afspraken gemaakt met het Rijk over de verdeling van de Rijksdoelstelling van 6.000 MW windenergie op land in 2020.¹⁷ Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de doelstelling van het Nationaal Energieakkoord om in 2020 14 procent hernieuwbare energie te realiseren, oplopend tot 16 procent in 2023. De provincie Zuid-Holland heeft zich ten doel gesteld om van de nationale doelstelling van 6.000 MW windenergie op land, 735,5 MW te realiseren.¹⁸

Het Energieakkoord uit 2013 benadrukt dat voor het realiseren van windenergie op land, zowel op lokaal als provinciaal niveau, maatschappelijk en politiek draagvlak nodig is, omdat het geforceerd doorzetten van projecten contraproductief werkt. Hiervoor is een betere verdeling van lusten en lasten, bereikt door compensatie en participatie, essentieel voor het vergroten van draagvlak. Daartoe moet voorafgaand aan een project een

¹⁴ Windpark Spui (2022), www.windparkspui.nl

¹⁵ Art. 9e.1 Elektriciteitswet 1998

¹⁶ Rijksuniversiteit Groningen & Lexnova Overheidsadvies (2020), Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie voor hernieuwbare energieprojecten, oktober 2020

¹⁷ Rijk en IPO (2013), Afspraken overleg Rijk en IPO over wind op land van 22 januari 2013

¹⁸ Provincie Zuid-Holland (2022), staatvan.zuid-holland.nl

participatieplan worden opgesteld.¹⁹ In 2014 heeft de windenergiesector een gedragscode ontwikkeld die regelt hoe de sector de omgeving betreft bij een windproject.²⁰ Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen twee vormen van participatie: procesparticipatie en financiële participatie (zie kader 1 voor een beschrijving van deze begrippen).

Het Klimaatakkoord uit 2019 gaat uitgebreider in op de manier waarop overheden maatschappelijk draagvlak kunnen verwerven. Participatie ziet toe op het uitgangspunt van het Klimaatakkoord dat iedereen moet kunnen meedoen aan de energietransitie en is een randvoorwaarde voor de beoogde realisatie van groene energie. Het streven naar 50 procent lokaal eigenaarschap per energieproject is een belangrijk punt uit het Klimaatakkoord.²¹

Kader 1 - Procesparticipatie en financiële participatie

Procesparticipatie

Bij procesparticipatie gaat het om de betrokkenheid van de omgeving (omwonenden, bedrijven, maatschappelijke organisaties) bij het besluitvormingsproces van een project. Het gaat dan bijvoorbeeld om de locatiekeuze, vormgeving en ontwikkeling van het project. De betrokkenheid van de omgeving kan variëren van informeren tot meebeslissen. Het kan resulteren in afspraken met de initiatiefnemer over bijvoorbeeld de locatie van windturbines of de versterking van natuurwaarden. Ook kan het resulteren in afspraken over financiële participatie (zie hieronder).²²

Financiële participatie

Bij financiële participatie investeert de omgeving in het project en/of ervaart de omgeving de voordelen van de opbrengsten van het project. Er kunnen verschillende vormen van financiële participatie worden onderscheiden, waaronder:

- Mede-eigenaarschap: hierbij profiteren omwonenden mee als mede-eigenaar van een project, via een vereniging of coöperatie;
- Financiële deelneming: hierbij nemen omwonenden risicodragend deel aan een project, bijvoorbeeld door aandelen, certificaten of obligaties;
- Omgevingsfonds: hierbij komt een deel van de opbrengsten ten goede aan maatschappelijke doelen in de omgeving;
- Omwonendenregeling: hierbij ontvangen direct omwonenden een voordeel, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning, korting op groene stroom of een andere financiële vergoeding.²³

2. Probleemstelling en onderzoeksvragen

Met dit onderzoek willen we Provinciale Staten van Zuid-Holland ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol door inzicht te geven in het participatieproces bij Windpark Spui. Hierbij richten we ons op de

¹⁹ SER (2013), Energieakkoord voor duurzame groei, 6 september 2013

²⁰ NWEA (2014), Gedragscode draagvlak en participatie wind op land, 3 september 2014

²¹ Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2019), Klimaatakkoord, 28 juni 2019

²² Rijksuniversiteit Groningen & Lexnova Overheidsadvies (2020), Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie voor hernieuwbare energieprojecten, oktober 2020

²³ Ministerie van Economische Zaken en Klimaat e.a. (2019), Participatiewaaijer & Rijksuniversiteit Groningen & Lexnova Overheidsadvies (2020), Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie voor hernieuwbare energieprojecten, oktober 2020

wijze waarop de provincie haar rol in het participatieproces heeft ingevuld en tot welke resultaten dit heeft geleid (doeltreffendheid van beleid). Op basis hiervan zullen we eventuele leerpunten formuleren.

Centrale onderzoeksvraag

Hoe heeft de provincie Zuid-Holland haar rol ingevuld bij het participatieproces bij Windpark Spui?

We beantwoorden de centrale onderzoeksvraag aan de hand van de volgende zeven deelvragen:

1. Wat zijn de bevoegdheden van de provincie ten aanzien van procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land?
2. Wat is de kwaliteit van het beleid van de provincie Zuid-Holland ten aanzien van procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land?
3. Welke partijen zijn betrokken bij het participatieproces bij Windpark Spui en wat is specifiek de rol van de provincie Zuid-Holland?
4. Hoe zijn de procesparticipatie en financiële participatie bij Windpark Spui verlopen?
5. In hoeverre heeft de provincie procesparticipatie en financiële participatie bij Windpark Spui gestimuleerd en getoetst aan het provinciale beleid?
6. Welke inspanningen heeft de provincie geleverd om de (geluids)overlast die omwonenden ervaren waar mogelijk te beperken?
7. Hoe zijn PS door GS geïnformeerd over het participatieproces bij Windpark Spui?

3. Afbakening

Bij de afbakening van dit onderzoek is het van belang om onderscheid te maken tussen de verschillende onderdelen van het participatieproces bij Windpark Spui. Ten eerste is er sprake van participatie bij de totstandkoming van het provinciaal inpassingsplan. Hierbij gaat het om de formele inspraakmomenten, zoals zienswijzen, bezwaar en beroep. De provincie is verantwoordelijk voor dit participatieproces. Hoewel de Rekenkamer zal beschrijven hoe dit proces is verlopen, zal de Rekenkamer hierover geen oordeel geven. Hierover heeft de Raad van State op 17 januari 2018 uitspraak gedaan.²⁴ Ten tweede is er sprake van procesparticipatie en financiële participatie bij Windpark Spui (zie Kader 1 voor een toelichting op deze begrippen). Hierbij is het de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om een plan op te stellen voor procesparticipatie en financiële participatie. Het is aan de provincie om er op toe te zien en te stimuleren dat de initiatiefnemer dit doet. Het oordeel van de Rekenkamer richt zich op de wijze waarop de provincie deze rol heeft ingevuld.

Het onderzoek richt zich verder op:

- De rol van de provincie Zuid-Holland bij de realisatie (en exploitatie) van windparken op land.
- Het beschrijven van wet- en regelgeving op het gebied van participatie bij de realisatie van windparken op land, zoals de Wet ruimtelijke ordening en de Omgevingswet.
- Het beoordelen van het provinciale beleid voor participatie bij de realisatie van windparken op land.

Het onderzoek richt zich **niet** op:

- Andere windparken in de provincie Zuid-Holland.
- Het beoordelen van het handelen van andere partijen die betrokken zijn bij Windpark Spui, waaronder de initiatiefnemer, omwonenden (al dan niet verenigd) en de gemeente Hoeksche Waard (voorheen gemeente

²⁴ Raad van State (2018), Uitspraak 201607636/1/R6

Korendijk). Wel zullen we de verantwoordelijkheden van betrokken partijen bij het participatieproces bij Windpark Spui beschrijven. Ook zullen we deze betrokkenen benaderen voor een interview om hen te vragen naar het participatieproces bij Windpark Spui en het handelen van de provincie daarbij.

- Het beoordelen van de wijze waarop de initiatiefnemer omwonenden bij het tot stand komen van Windpark Spui heeft betrokken en het beoordelen van de regelingen die de initiatiefnemer aan de omwonenden heeft aangeboden. Wel zullen we hiervan een beschrijving geven.

4. Werkwijze

Deze paragraaf bevat een uitwerking van de onderzoeksvragen en beschrijft op welke wijze de beantwoording van de vragen zal plaatsvinden.

Vraag 1: Wat zijn de bevoegdheden van de provincie ten aanzien van procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land?

Beantwoording van deze vraag leidt tot een beschrijving van de wettelijke bevoegdheden die gelden voor de provincies. We geven hierbij aan waar de juridische grenzen liggen voor provincies bij het mogelijk maken van procesparticipatie en financiële participatie en eventuele risico's en onzekerheden. Voor de beantwoording van deze vraag baseren we ons onder andere op de Wet ruimtelijke ordening, de Structuurvisie Wind op Land, wettelijke richtlijnen en specifieke uitwerkingen, zoals de Oplegger en Factsheet bevoegdheden bij procesparticipatie en financiële participatie. Verder zullen we ons baseren op rapporten van en gesprekken met juridische experts en collega-rekenkamers.

Vraag 2: Wat is de kwaliteit van het beleid van de provincie Zuid-Holland ten aanzien van procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land?

Beantwoording van deze vraag leidt tot een oordeel over de kwaliteit van het provinciale beleid op het gebied van participatie. Dit doen we door het provinciale beleid te toetsen aan wet- en regelgeving en de landelijke afspraken en richtlijnen waaraan de provincie zich heeft verbonden, waaronder het Energieakkoord uit 2013 en het Klimataakkoord uit 2019. Provinciale documenten die bij de beantwoording van deze vraag worden betrokken zijn onder andere de Visie Ruimte en Mobiliteit 2014, de Participatievisie en -principes van de provincie uit 2018, de Handreiking Financiële participatie uit 2021 en het Omgevingsbeleid uit 2022. Ook houden we interviews met de ambtelijke organisatie van de provincie.

Vraag 3: Welke partijen zijn betrokken bij het participatieproces bij Windpark Spui en wat is specifiek de rol van de provincie Zuid-Holland?

Bij Windpark Spui zijn verschillende partijen betrokken, waaronder de initiatiefnemer Klein Piershil BV en de provincie (als bevoegd gezag). Daarnaast zijn bij het participatieproces onder andere de gemeente Korendijk (later gemeente Hoeksche Waard), cultuur- en natuurverenigingen, dorpsverenigingen en omwonenden betrokken geweest. Bij deze onderzoeksvraag brengen we in kaart wat ieders rol is geweest bij het participatieproces bij Windpark Spui. Documenten die we bij de beantwoording van deze vraag betrekken zijn onder andere de anterieure overeenkomst tussen de provincie en de initiatiefnemer van 8 maart 2016, het provinciaal inpassingsplan en onderlinge afspraken tussen de betrokken partijen. Ook houden we interviews met de betrokken partijen.

Vraag 4: Hoe zijn de procesparticipatie en financiële participatie bij Windpark Spui verlopen?

Beantwoording van deze vraag leidt tot een feitenrelaas over het participatieproces bij Windpark Spui. We willen het verloop van het participatieproces in een tijdlijn weergeven of op een andere wijze grafisch vormgeven. Documenten die we bij het beantwoorden betrekken zijn onder andere verslagen van participatiebijeenvakken, correspondentie over het participatieproces en de overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de provincie. Ook zullen we interviews houden met de betrokken partijen, waaronder de initiatiefnemer, omwonenden en de ambtelijke organisatie van de provincie.

Vraag 5: In hoeverre heeft de provincie procesparticipatie en financiële participatie bij Windpark Spui gestimuleerd en getoetst aan het provinciale beleid?

Beantwoording van deze vraag leidt tot een overzicht en een beoordeling van het handelen van de provincie op meerdere momenten in het participatieproces. Voor het beantwoorden van deze vraag kijken we naar documenten waaruit blijkt dat de provincie de participatiemogelijkheden heeft gestimuleerd en getoetst aan het provinciale beleid. Ook kijken we naar verslagen van overleggen tussen de provincie en de initiatiefnemer en houden we interviews met de betrokken partijen, waaronder de initiatiefnemer, omwonenden en de ambtelijke organisatie van de provincie.

Vraag 6: Welke inspanningen heeft de provincie geleverd om de (geluids)overlast die omwonenden ervaren waar mogelijk te beperken?

Het antwoord op deze vraag leidt tot een oordeel over de rol van de provincie bij het onderzoeken van de mogelijkheden om de (geluids)overlast die de omwonenden ervaren waar mogelijk te beperken. We houden er hierbij rekening mee dat in het onderzoek naar de geluidemissie in 2020 is geconcludeerd dat het windpark onder de wettelijk vastgestelde waarde is gebleven.²⁵ We gaan hierbij na of de provincie op een behoorlijke wijze gehandeld heeft. Bij de beantwoording van de vraag betrekken we onder andere verslagen van gesprekken en correspondentie over de (geluids)overlast, waaronder de in 2022 gestarte omgevingsdialoog. Daarnaast houden we interviews met onder andere de ambtelijke organisatie van de provincie, omwonenden (al dan niet verenigd) en de initiatiefnemer.

Vraag 7: Hoe zijn PS door GS geïnformeerd over het participatieproces bij Windpark Spui?

Beantwoording van deze vraag leidt tot een oordeel over de informatievoorziening over het participatieproces, waarbij we nagaan of de informatievoorziening toereikend is geweest. Mede op basis van deze bevinding beoordelen we in hoeverre PS haar kaderstellende en controlerende rol hebben kunnen invullen. Voor de beantwoording van deze vraag baseren we ons op verslagen van PS- en commissievergaderingen en documenten die GS aan PS hebben verstrekt. Aanvullend houden we interviews met de ambtelijke organisatie.

5. Beoordelingskader

Om tot bevindingen te komen maakt de Rekenkamer gebruik van een beoordelingskader. In Tabel 1 is het voorlopige beoordelingskader opgenomen. De Rekenkamer zal dit voorlopige beoordelingskader bespreken met

²⁵ Provincie Zuid-Holland (2021), GS Brief aan Provinciale Staten, Stand van zaken windpark Spui, 2 februari 2021.

ambtelijk betrokkenen. Mede op basis van inzichten uit deze bespreking, wordt het beoordelingskader definitief gemaakt.

Tabel 1 Concept beoordelingskader

Deelvraag	Criterium
1. Wat zijn de bevoegdheden van de provincie ten aanzien van procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land?	Geen beoordelingscriterium.
2. Wat is de kwaliteit van het beleid van de provincie Zuid-Holland ten aanzien van procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land?	a. De provincie heeft beleid opgesteld over procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land. b. De provincie heeft in haar beleid opgenomen wat zij verstaat onder procesparticipatie en financiële participatie. c. Het beleid sluit aan op de bevoegdheden van de provincie bij windenergie op land. d. Het beleid sluit aan op de landelijke afspraken waar de provincie zich aan heeft verbonden.
3. Welke partijen zijn betrokken bij het participatieproces bij Windpark Spui en wat is specifiek de rol van de provincie Zuid-Holland?	Geen beoordelingscriterium.
4. Hoe zijn de procesparticipatie en financiële participatie bij Windpark Spui verlopen?	Geen beoordelingscriterium.
5. In hoeverre heeft de provincie procesparticipatie en financiële participatie bij Windpark Spui gestimuleerd en getoetst aan het provinciale beleid?	a. De provincie heeft het plan van de initiatienemer voor procesparticipatie en financiële participatie tijdig getoetst aan het provinciale beleid en de landelijke afspraken waar de provincie zich aan heeft verbonden. b. Indien het plan van de initiatiefnemer niet voldoet, dan heeft de provincie de initiatiefnemer er tijdig op aangesproken om het plan voor participatie aan te passen. c. De provincie heeft getoetst of de initiatiefnemer het plan voor participatie tijdig en volledig heeft uitgevoerd. d. Indien het plan voor participatie niet voldoende is uitgevoerd, dan heeft de provincie de initiatiefnemer er tijdig op aangesproken om het alsnog zo snel mogelijk volledig uit te voeren.
6. Welke inspanningen heeft de provincie geleverd om de (geluids)overlast die omwonenden ervaren waar mogelijk te beperken?	a. De provincie heeft op een behoorlijke wijze gehandeld bij haar inspanning om de (geluids)overlast die omwonenden ervaren waar mogelijk te beperken.
7. Hoe zijn PS door GS geïnformeerd over het participatieproces bij Windpark Spui?	a. De informatievoorziening aan PS is toereikend.

Ad 1 Bij onderzoeksvraag één zijn geen beoordelingscriteria opgenomen, omdat het een beschrijving betreft van de bevoegdheden van provincies ten aanzien van procesparticipatie en financiële participatie bij windenergie op land.

Ad 2 Om procesparticipatie bij duurzame energieprojecten te stimuleren, is het van belang dat de provincie participatiebeleid vaststelt. Provinciale Staten hebben hierin een kaderstellende rol. Door het opstellen van participatiebeleid ontstaat er duidelijkheid voor initiatiefnemers en omwonenden. Zonder participatiebeleid lijkt er daarnaast geen aanknopingspunt te zijn om inspanningen van de initiatiefnemer te verlangen om draagvlak te creëren of te vergroten.²⁶

Ad 3 Bij onderzoeksvraag 3 is geen beoordelingscriterium opgenomen, omdat het een beschrijving betreft van de rollen van de verschillende betrokken partijen bij het participatieproces van Windpark Spui.

Ad 4 Ook bij onderzoeksvraag vier is geen beoordelingscriterium opgenomen, omdat het een feitelijke beschrijving betreft van het participatieproces bij Windpark Spui.

Ad 5 Zoals aangegeven in Paragraaf 1, mag het bevoegd gezag van een initiatiefnemer verlangen dat deze de omwonenden informeert over het windproject en zich inspant om draagvlak te creëren en te vergroten. Een overheid kan niet van de initiatiefnemer eisen dat de inspanningen die verricht worden ook daadwerkelijk resulteren in afspraken met omwonenden over de locatie, vormgeving en ontwikkeling van het project (het betreft een inspanningsverplichting, geen resultaatverplichting).²⁷

Ad 6 In het onderzoek naar de geluidsemissie in 2020 is geconcludeerd dat het windpark binnen de wettelijke geluidsnormen opereert.²⁸ De provincie kan zich inspannen om de overlast die omwonenden ervaren, waar mogelijk te beperken. Het is dan wel zaak dat de provincie op een behoorlijke manier is omgegaan met de betrokken partijen en hun belangen. De essentie van behoorlijk overheidsoptreden kan worden samengevat in vier kernwaarden: open & duidelijk, respectvol, betrokken & oplossingsgericht en eerlijk & betrouwbaar.²⁹

Ad 7 Bij onderzoeksvraag 7 beoordelen we de informatievoorziening van GS aan PS over het participatieproces bij windpark Spui. Daarbij gaan we na of deze informatie toereikend is, zodat PS hun controlerende taak uit kunnen voeren.

6. Rapportage, planning en procedure

De Rekenkamer stelt een rapport op waarin de bevindingen staan uitgeschreven. Deze concept Nota van bevindingen zal bij de provincie worden voorgelegd voor feitelijk wederhoor. Na ontvangst van de feitelijke reactie wordt de Bestuurlijke nota opgesteld. Deze nota bevat de conclusies en aanbevelingen. De Bestuurlijke nota zal worden voorgelegd voor bestuurlijk wederhoor. Voorafgaand aan het bestuurlijk wederhoor vindt over de resultaten van het onderzoek eventueel een gesprek plaats met de verantwoordelijk gedeputeerde. De Bestuurlijke nota, de reactie van GS en het nawoord van de Rekenkamer vormen samen het eindrapport. In Figuur 2 zijn de fasen van het onderzoek en de verschillende producten weergegeven.

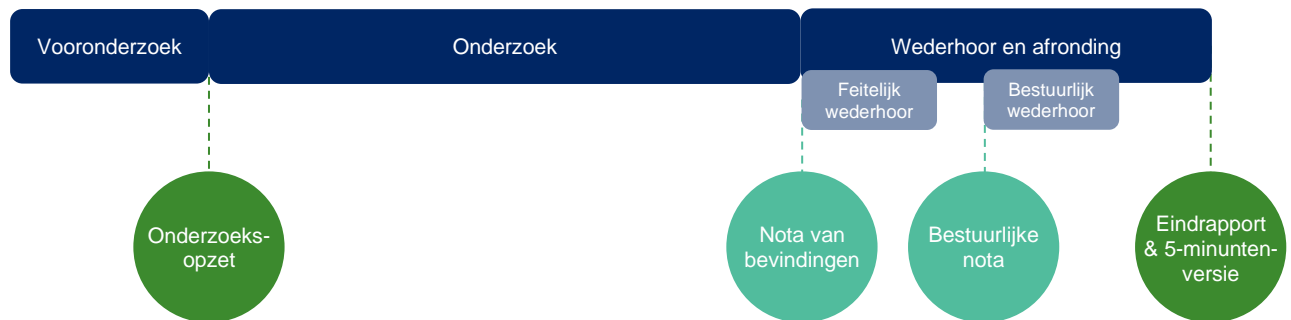
²⁶ Rijksuniversiteit Groningen & Lexnova Overheidsadvies (2020), Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie voor hernieuwbare energieprojecten, oktober 2020

²⁷ Rijksuniversiteit Groningen & Lexnova Overheidsadvies (2020), Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie voor hernieuwbare energieprojecten, oktober 2020

²⁸ Provincie Zuid-Holland (2021), GS Brief aan Provinciale Staten, Stand van zaken windpark Spui, 2 februari 2021.

²⁹ Nationale ombudsman (2019), Behoorlijkheidswijzer, juni 2019

Het vooronderzoek is afgerond, maar vanwege nog beperkte onderzoekscapaciteit kunnen wij de uitvoering van het onderzoek nu nog niet starten. Wij zullen PS in april 2023 informeren over de planning.

Figuur 2 Onderdelen en producten onderzoek

Slotopmerkingen

- Deze onderzoeksopzet is opgesteld op basis van een globale verkenning van het onderwerp. Op basis van het verzamelde onderzoeksmateriaal kan de aanpak gedurende het onderzoek worden bijgesteld. Indien dit naar het oordeel van de Rekenkamer tot majeure aanpassingen van de opzet leidt, wordt dit schriftelijk kenbaar gemaakt.
- De Rekenkamer deelt aan PS en GS alle opmerkingen en bedenkingen mee die zij naar aanleiding van haar bevindingen van belang acht. Ook als dit niet expliciet onderdeel is van de onderzoeksopzet.
- Voor de uitvoering van het onderzoek is het van belang dat de Rekenkamer inzage heeft in alle relevante stukken waarover de provincie beschikt.

Bijlage A Brief Commissie Bereikbaarheid en Economie

Statencommissie Bereikbaarheid en Energie

Contact
Statengriffie
statengriffie@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
19 april 2022

Bijlagen
3

Randstedelijke Rekenkamer
t.a.v. mevrouw Hoenderdos
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam

Onderwerp
Onderzoek op verzoek

Geachte mevrouw Hoenderdos

Naar aanleiding van een ingekomen stuk over het participatieproces windpark Spui, heeft de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie (BE) van 16 maart 2022 op initiatief van het Statenlid Van de Breevaart (CU-SGP) besloten dat ten aanzien van dit participatieproces en andere participatieprocessen een verzoek tot onderzoek voor de rekenkamer wordt voorbereid.

In deze brief verzoekt de Statencommissie BE de Randstedelijke Rekenkamer om onderzoek te doen naar het participatieproces windpark Spui. Provinciale Staten hebben het inpassingsplan windpark Spui op 14 september 2016 vastgesteld. Daar is een lang participatieproces aan vooraf gegaan. Het inpassingsplan is vastgesteld met het idee dat daarnaast los van het inpassingsplan en de omgevingsvergunning een participatieplan met de initiatiefnemer wordt opgesteld om te voorzien in de wensen van omwonenden.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Om u te oriënteren op een mogelijk onderzoek, treft u in de bijlage bij deze brief de volgende documenten aan:

- 5 minutenversie GS aan PS vastgesteld inpassingsplan windpark Spui (d.d. 7 juni 2016);
- Verslag van de hoorzitting van de Statencommissie Duurzame Ontwikkeling over het Provinciaal inpassingsplan Windpark Korendijk, gehouden op 22 juni 2016 in de raadszaal van het gemeentehuis van Korendijk;
- Memo participatieproces windpark Spui (d.d. 18 januari 2016).

Daarnaast verwijst de commissie u graag naar ingekomen stuk nummer 19 in de procedurevergadering van de Statencommissie BE van 16 maart 2022 ([zie deze link](#))

De commissie is zich er uiteraard van bewust dat de Randstedelijke Rekenkamer, vanuit haar onafhankelijke positie, de eigen onderzoeksvragen formuleert. Mocht het verzoek worden ingewilligd dan is zij in de oriënterende onderzoeksfase graag beschikbaar voor overleg. Met belangstelling kijkt de commissie uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

Statencommissie Bereikbaarheid en Energie,

R. van Hemert,
Voorzitter

| Colofon |

Randstedelijke Rekenkamer

Teleportboulevard 110

1043 EJ Amsterdam

020 – 58 18 585

info@randstedelijke-rekenkamer.nl

www.randstedelijke-rekenkamer.nl

Volg ons op twitter via: [@rekenrandstad](https://twitter.com/rekenrandstad)